කතිරයේ බලය

වෙළුම 2 කලාපය 3 මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව සැප්තැම්බර්-දෙසැම්බර් 2018

සංස්කාරක සටහන

මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ ප්‍රකාශයක් වූ කතිරයේ බලය පුවත් සඟරාව කොමිෂන් සභාවේ පාර්ශ්වකාර කාණ්ඩායම්, සිවිල් සංවිධාන, විද්‍යාර්ථීන්, ශිෂ්‍ය සංවිධාන මෙන්ම පුරවැසියන් අතර නිරන්තරයෙන් භාවිතා වන සඟරාවක් බවට පත්ව ඇති බව අප වෙත ලැබෙන ප්‍රතිචාර තුළින් ස්ඵුට වී තිබේ. විශේෂයෙන්ම එවන් ජනප්‍රියතාවක් ඇති වීමට හේතු කාරණා වී ඇත්තේ ද මෙහි සාකාච්ඡා කළ කරුණු ලිපි ලේඛන හා ඓතිහාසික තොරතුරු, තත්කාලීන සමාජ මාතෘකා සමඟ බැදී පැවතීම ය.

කතිරයේ බලය 2 වන වෙළුම හි 3 වන කලාපය ද ඉහතින් දක්වන ලද කරුණු සාක්ෂාත් කරනු අරබයා සකස් වූ ලිපි සමුහයකින් යුක්ත වේ. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව නිරන්තරයෙන් සාකච්ඡා කරන සර්වජන ඡන්ද බලය, ජනතා පරමාධිපත්‍ය මෙන්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ඒ පිළිබඳව දැක්වෙන කරුණු හා අන්තර්ජාතික සම්මුති හා නීති බලාත්මක කිරීම, පසුගිය වර්ෂයේ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව හා පැෆරල් සංවිධානය හා එක්ව සංවිධානය කරන ලද "නිදහස් මැතිවරණ සඳහා වන ආසියානු ජාලයේ සිව්වන සමුළුවෙහි" කොළඹ ප්‍රකාශනයේ යෝජනා හා තීරණ පිළිඳව ද කරුණු ඇතුළත් වී ඇත. එයට අමතරව මැතිවරණ ආරවුල් සමථකරණය සඳහා වු මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ ඉදිරි වැඩපිළිවෙල පිළිබඳ කරුණු ද මෙහි ඇතුළත් කොට ඇත.

සාමාන්‍ය සම්ප්‍රදායෙන් බැහැරව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ පණිවුඩය නව අකාරයකට ජනතාව වෙතට ප්‍රවිශ්ට කරනු වස් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ සියළුම පාර්ශ්වකාර කණ්ඩායම් හා එක්ව මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය හා සබැඳි අන්තර්ජාතික දින සැමරීම් සඳහා දිවයින පුරා විවිධ වැඩමුළු/ ක්‍රියාකාරකම් සංවිධානය කොට ඇති අතර එම සැමරුම් දින තොරතුරු ද මෙහි දක්වා ඇත.

ලෝකය තුළ දැනුම බිහිවන්නෙත් පවත්නා දැනුම විදාරණය හා යාවත්කාලීන වන්නෙත් පර්යේෂණ හේතුවෙනි. මැතිවරණ ක්ෂේත්‍රයේ ඥාණ ගවේෂණය පෝෂණය කිරිමෙහිලා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව ප්‍රථම වරට සිංවිධානය කරනු ලබන "මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය පිළිඳ පර්යේෂණ සැසිය" පිළිබඳ තොරතුරු මෙහි අවසාන පිටුවේ දැක්වේ. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ දිශානතියේ නව පරිච්ජේදයක් අරම්භ වන මේ මොහොතේ ඒ සඳහා පර්යේෂණ පත්‍රිකා ඉදිරිපත් කිරීමෙන් දැනුම බෙදා හදා ගැනීම සඳහා විද්‍යාර්ථීන්ට හා පර්යේෂකයන්ට ලැබෙන මෙම අවස්ථාව ඔවුන්ගේ පර්යේෂණ ජිවිතයට ආලෝකයක් මෙන්ම මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ නියමුවනට එහි ඉදිරි කාර්යයන් වඩාත් සාර්ථකව මෙහෙයවීමට මනා පිටුවහලක් වනු ඇතැයි විශ්වාස කරමි.

- සංස්කාරක

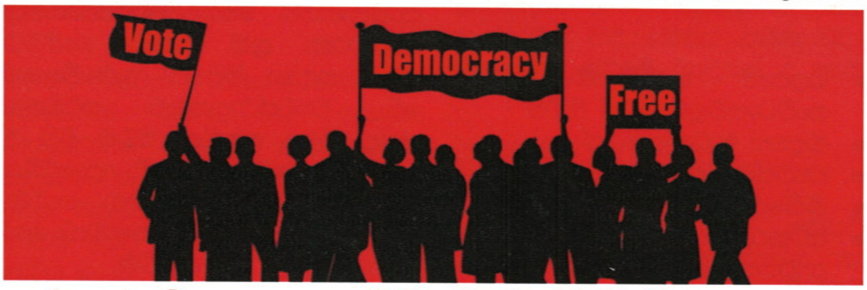

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හඳුනා ගැනීම.

ප්‍රජාව යනු ජනතාවයි. තන්ත්‍රය යනු පාලනයයි. එනම් ජනතාවගේ පාලනයයි. ඉංග්‍රීසි භාෂාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ පරමාර්ථ "Democracy" යන්න ග්‍රීක භාෂාවේ (ජනතාව) හා (පාලනය) යන වචන දෙක එකතු වී සකස් වී ඇත.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවකට ඇතුළත් විය යුතු සාර්ථක ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රමයක ලක්ෂණ

- සුළුතරයට අගතියක් නොවන හා ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය නොවන බහුතර පාලනය.
- සාකච්ඡා මගින් තීරණවලට එළඹීම, විරුද්ධ මත ඉවසීම හා සම්මුතිවලට එළඹීම.
- ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක හා අධිකරණ වශයෙන් වෙන් වූ ස්වාධීන බලතල වෙන්ව තිබීම.
- ව්‍යවස්ථානුකූල පාලනයට ගරු කිරීම.
- නීතිය ඉදිරියේ සමානාත්මතාව.

හැරල්ඩ් ලැස්කි තවදුරටත් මෙම ලක්ෂණ පුළුල් කරමින් පහත සඳහන් ලක්ෂණ ද එකතු කරයි.

- රජයේ වැඩකටයුතු ගැන විමසිල්ලෙන් සිටින පුරවැසි සමූහයක්
- රාජ්‍යයේ සෑම ජන කොටසකටම බලයට පැමිණෙන පාලකයන් එක සේ සැලකීම.
- අන්‍ය අදහස්වලට ගරු කිරීම පුරුද්දක් වශයෙන් සමාජයේ තිබීම.
- ජාතියේ ඒකාබද්ධතාව ඇති කිරීමට හැකි විම.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ආණ්ඩු ක්‍රමයක් ලෙස ව්‍යවස්ථා ගත කිරීම.

- **ජනතා ස්වාධිපත්‍යය** - ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ පදනම මහජනතාවයි. ඒ අනුව බලය ජනතාව සතු දෙයකි. මහජනතාවට ආණ්ඩුවට බලය පවරන අතර, (නීතිමය ස්වාධිපත්‍යය) ජනතාවට එරෙහි වන විට ඊට විරුද්ධව නැගී සිටීමට ජනතාවට හැකි වන්නේය.
- **නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය** - ජනතාව තම බලය ක්‍රියාවට නගන්නේ නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය මගිනි. ඔවුන් ජනතාව සතු බලයේ භාරකරුවන්ය. ඔවුන් තම බලය භාවිතය සම්බන්ධව වගකීමට බැඳී සිටී.

නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණ

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මූලික පදනම වන මහජනතාව තම බලය ප්‍රකාශයට පත් කරන්නේ ඡන්ද බලය මගිනි. ඒ නිසා නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණ මගින් ප්‍රකාශයට පත් වන්නේ පුරවැසියන්ගේ හඬය. ඔහුගේ අනාගතය අපේක්ෂාවන්ය. නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණ පවත්වා නිසි පරිදි නිසි කලට පැවැත්වීම නිසි ලෙස ප්‍රතිඵල ලබා දීම මගින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුවක් සුජාත භාවය ලබයි.

දේශපාලන පක්ෂ

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුවක් යනු දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමය පදනම් කරගත් ක්‍රමයකි. දේශපාලන පක්ෂ මගින් ආණ්ඩුව හා පුද්ගලයන් අතර සම්බන්ධතා පැවැත්වීම, මැතිවරණ සඳහා තරඟ කිරීම, මහජන මතය

ඉදිරිපත් කිරීම, මහජන අවශ්‍යතා අනුව කටයුතු කිරීම සිදු වේ. විරුද්ධ පක්ෂයක් පැවතීම ද ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩු ක්‍රමයේ අවශ්‍ය ගුණාංග යක් වන අතර, ඒ මගින් ආණ්ඩුවේ හිතුවක්කාර බව වැළැක්වීමට, අඩුපාඩු පෙන්වා දීමට, නිවැරදි මාර්ග යට යොමු කිරීම ද, සිදු කළ හැකිය.

මේ හැර පහත සඳහන් ගුණාංග යන් ද ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක අවශ්‍යතාවයන් වේ.

- බලපෑම් කණ්ඩායම්/ සිවිල් සංවිධානවලට ඉඩක් තිබීම
- නිදහස් මාධ්‍ය ක්‍රමයක්
- ව්‍යවස්ථානුකූල පාලනය
- නීතියේ ආධිපත්‍ය
- අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය හා කාර්යක්ෂමතාව
- විනිවිද භාවය
- සදාචාර, සිරිත් විරිත්වලට (සංස්කෘතිය) ගරු කිරීම හා සාදාචාරාත්මකව පාලනය කිරීම
- සුළුතර අයිතිවාසිකම්වලට අගතියක් නොවන බහුතර පාලනය
- අයිතිවාසිකම් හා යුතුකම් ගැන අවධානය යොමු කිරීම.
- සාමානාත්මතාව

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ක්‍රියාත්මක ස්වරූපය

සෘජු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය -
මේ සඳහා අද භාවිතා කරන ක්‍රමවේදයක් නම් ජනමත විචාරණයයි.

වක්‍ර ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය -
ජනතාව තම නියෝජිතයන් හරහා පාලනයට සහභාගී වීමයි. එනම් නියෝජන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයයි. ශ්‍රී ලංකාවේ නියෝජිතයන් රැස්වන ස්ථානය පාර්ලිමේන්තුව නිසා සමහරු "පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය" ලෙස ද හඳුන්වයි.

සීමිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය -
අද ලෝකයේ ඉතා අඩු වශයෙන් දකින්නට ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ද 1931 පෙර මෙවැනි සීමිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් පැවැත්විණි. කාන්තාවනට, මහල්ලනට අධ්‍යාපනයක් නොමැති අයට ඡන්ද බලය අහිමි වීම. ඡන්ද බලය සඳහා වත්කම්, දේපළ ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වීම. සීමිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අනුව මැද පෙරදිග සමහර රටවල අදද කාන්තාවනට ඡන්ද බලය හිමි වී නැත.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආණ්ඩුකරණයට අවශ්‍ය නියාමන මූලධර්ම හා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිපාදන

ජනතා ස්වෛරීත්වය හෙවත් ජනතා පාලනය පිළිගැනීම.
ඒ සඳහා රටක ජනතාව ආණ්ඩුවේ බල ප්‍රභවයන් ලෙස පිළිගත යුතුවේ. (උදා.රුසියානු ෆෙඩරේෂනය) ව්‍යවස්ථානුගත කළ සෘජු ප්‍රජාතන්ත්‍රීය යාන්ත්‍රණයන් හෝ නියෝජනාත්මක මැතිවරණ ක්‍රම යොදා ගැනීමට ද ඒ සඳහා පිළිගත් ක්‍රමවේදයන් වේ. ව්‍යවස්ථානුකූලව සර්වජන ඡන්ද බලය සහතික කිරීම එහි දී ද සිදු කෙරේ. මෙහි දී, ප්‍රාදේශීය ආයතනවලට බලය බෙදා හැරීම. තෝරා ගත් ව්‍යවස්ථා සභාවක් හෝ විධායක සභාවක් පිහිටුවීම.

ශ්‍රී ලංකා ව්‍යවස්ථාව
ශ්‍රී ලංකා ව්‍යවස්ථාව තුළ ජනතා ස්වාධිපත්‍ය නියෝජනය වීම. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 3,4 ව්‍යවස්ථා ජනතා පරමාධිපත්‍ය තහවුරු කරමින් ඡන්ද බලය මූලික අයිතියක් ලෙස ද පිළිගැනීම.

සසඳන්න
- පෘතුගීසි පාලනය
- 1815 උඩරට ගිවිසුම

ජනතා පරමාධිපත්‍ය තහවුරු කළ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ නඩු තීන්දු -
- බුලන්කුලම නඩු තීන්දුව
- ගෝල්ෆේස් නඩුව

කරුණාතිලක එ. දයානන්ද දිසානායක, එගොඩවෙල එ. දයානන්ද දිසානායක නඩුව

නීතියේ ආධිපත්‍ය
- ලිඛිත නීති සුබෝධ හා න්‍යායශීලී වීම්, නීතිය බලගැන්වීම හා යුක්තිය ලබා ගැනීම පහසු වීම.
- සමාජය ද, ආණ්ඩුව දේශපාලන හා ආර්ථික වශයෙන් ද විනාශ කළ හැකි දේශපාලන දූෂිත භාවය හා බලය අනිසි ලෙස භාවිතය ගැන සෝදිසියෙන් සිටීම සඳහා සාධාරණ අධිකරණ ක්‍රමයක් පැවතීම
- ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ අධි ශ්‍රේෂ්ඨත්වය තහවුරු කිරීම හා ඊට පටහැනි නීති ව්‍යවස්ථාව මගින් බල රහිත වීම.
- එහෙත් ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ඊට වෙනස් ප්‍රතිපාදන පවතී.

- මාර්ගෝපදේශ හා ප්‍රතිපත්තිවල බලපැවැත්ම.
- මූලික නියාමක මූලධර්ම වෙනස් කිරීම, දුෂ්කර කාර්යයක් කිරීම. (අති බහුතරය, ජනමත විචාරණ ක්‍රම වැනි)
- තුලන හා සාධාරණ ක්‍රම මගින් රජයේ ආයතන එකිනෙකා නිරීක්ෂණය වීම.
- ශ්‍රී ලංකා ව්‍යවස්ථාව -
  - ජෝෂප් පෙරේරා නඩුව
  - ටී.එන්.ඒ නඩුව වැනි ප්‍රසිද්ධ නඩු තීන්දුවල දී අත්තනෝමතික විධායක ක්‍රියා වලට එරෙහි අධිකරණමය ආරක්ෂාව පැහැදිලි කරයි. නීති පැනවීමෙන් පසුවද විමර්ශන හැකියාව අධිකරණයට ලබා දීම.

විවිධත්වය සම්බන්ධ මූලධර්ම
- වාර්ගික හා ආගමික බෙදීමේ ඇති විටකදී, මෙය වඩාත් වැදගත් වේ. අන්‍යතා මත කොටස් බල ගැන්වීමකට වඩා පහත් කොට හෝ වෙනස් කොට නොසැලකීමේ ප්‍රතිපත්තිය මත විශ්වාසය තබා කණ්ඩායම් අතර, සාමානාත්මතාවය පවත්වා ගැනීමට, එක්සත්කම ගොඩ නැගීම. විවිධත්වය පිළිගැනීමට නෛතික තිරසාර ආරක්ෂණයන් අධිකරණ විමර්ශනයක් මගින් යෙදීම.
- බලය බෙදා ගැනීමට විවිධ ක්‍රමවේදයන් යොදා ගැනීම.
  (උදා.) බොස්නියාවේ හා හර්ෂ ගොවිනම් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව අනුව ජනාධිපති ධුරයට තිදෙනෙක් ක් පත් කර ගැනීම බොස්නියානු, සර්බියානු ආදී වශයෙන් මාරුවෙන් මාරුවට සභාපති ධුරයට පත්වීම) උප ජනාධිපති ධුර ඇති කිරීම.
  පකිස්ථානයේ ආසන 10 ක් මුස්ලිම් නොවන අයට වෙන් කිරීම.
- අධ්‍යාපනය හා භාෂා අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම එහි තවත් ක්‍රමවේද ලෙස සැලකේ. බලය බෙදී යාමේදී දේශපාලන බලය ඉක්මවා යාමට සමහර ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ස්වයං පාලනය භාවිතා කළත් ව්‍යවස්ථා අනුව සියලු ආයතන විවිධත්වයට ගරු කිරීම අවශ්‍ය බව දැක්වේ. එහි දී සමානත්වය සහතික විය යුතු අතර, නැතහොත් නෛතික ප්‍රතිඵලවලට ළක්වීමට සිදු වනු ඇත.
- විවිධත්වය සමාජ සංවර්ධනයට ආලෝකයක් බව තහවුරු කිරීම.

- විවිධත්වය පිළිගැනීම හා ගරු කිරීම මූලික කරුණක් බවට පත් කිරීම.

සමාජ ලිංගිකත්වය(GENDER)

ව්‍යවස්ථාවක අනිවාර්යය කරුණක් ලෙස ස්ත්‍රී/ පුරුෂ සමානාත්මතාවය හා ස්ත්‍රී අයිතිවාසිකම් ප්‍රකාශ විය යුතු වේ. පහත් කොට නොසැලකීම අවධාරණය කරමින් ස්ත්‍රී සහභාගීත්වය සහතික කෙරෙන ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් කිරීම. සමහර ව්‍යවස්ථාවල මානව අයිතිවාසිකම් ලෙස පොදු සමානාත්මතාවය, පුරවැසි අයිතිවාසිකම් භාෂා අයිතිවාසිකම් වශයෙන් ඇතුළත් වේ. (ශ්‍රී.ලං.අ.ක්‍ර.ව්‍යවස්ථාව 12(4) ව්‍යවස්ථාව බලන්න.)

(අ) ව්‍යවස්ථාමය භාෂාව

★ ව්‍යවස්ථා මගින් පුද්ගලයන් හැඳින්වීමට බොහෝ විට ඔහු යන සර්ව නාමපදය යෙදීම. ව්‍යවස්ථාව පුරා යෙදෙන්නේ පුරුෂ භාෂාවය (ඉංග්‍රීසියෙන් makind founding, fathers ලෙස යෙදේ. සිංහලෙන් ආරම්භක සාමාජිකයන් යනුවෙන් පමණක් යෙදේ.)

★ නවීන ව්‍යවස්ථාවල ඔහු හෝ ඇය වෙනුවට පුද්ගලයා යන්න භාවිතා කෙරේ.
උදා. ෆිජී, ද අප්‍රිකා, ස්විස්ටර්ලන්ත, උගන්ඩා ව්‍යවස්ථා

(ආ) නියෝජනය

★ ස්ත්‍රී සහභාගීත්වය සහතික කිරීමට පංගු ක්‍රමය හඳුන්වා දීම.
උදා. නේපාලය - ව්‍යවස්ථා සභාවේ තුනෙන් එකක් කාන්තා නියෝජිතයන් විය යුතුය.

★ රුවන්ඩාව - ව්‍යවස්ථාදායකයේ ආසන 80 න් 24 ක් හා සෙනෙට් සභාවේ 30% ස්ත්‍රීන්ට වෙන් කිරීම.

★ සමහර රටවල මැතිවරණ අපේක්ෂක ලැයිස්තුවට ඇතුළත් කිරීම.
උදා. ආර්ජන්ටිනාව, ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු වලටද සමහර රටවල අනිවාර්යය ප්‍රතිශතයක් නියම කර ඇත. ආසියානු රටවල් කීපයක් ගතහොත්,
- ඉන්දියාව 30%
- බංගලාදේශය 30%
- ද.අප්‍රිකාව 50%

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව හා ආගම

ආගම හා සමාජය අතර පවතිනුයේ ගැඹුරු සබඳතාවකි. එය ව්‍යවස්ථා ගොඩ නැගීමට ද සහාය කර ගත හැකිය. සියලුම ආගමිකයනට සාමකාමීව එක්ව සිටිය හැකි ක්‍රමවේද ව්‍යවස්ථා මගින් හඳුන්වා දෙනු ලැබේ. ව්‍යවස්ථාවේ ආගමික ප්‍රතිපාදන මගින් ඒ රටේ ඉතිහාසය, සංස්කෘතිය, සිරිත් විරිත් හා ඇදහිලි ක්‍රමයන් පිළිබිඹු වේ.

සමහර ව්‍යවස්ථා විශේෂ ආගමකට බෙහෙවින් සමීප විය හැකිය. ව්‍යවස්ථාවක බොහෝ ආගම් ගැන සඳහන් විය හැකිය. නැතිනම් ආගම ගැන නිහඬ විය හැකිය. රජය හා ආගම අතර වෙන් කිරීමේ ඉරක් ඇඳ තිබිය හැකිය.

කොස්ටරිකාව - රෝමානු කතෝලික ආගම රාජ්‍ය ආගම වේ.
ඉරානය - ආණ්ඩුවේ ක්‍රියාකාරකම් එහි ආගමික කණ්ඩායම් සමග පැවැත්විය යුතුය.

ඉරාකය - රාජ්‍ය ආගම, නීති ක්‍රමයේ පදනම ලෙස පිලිගැනීම
ඉන්දුනීසියාව - ආගම් රාශියක් පිළිගෙන ඇත. එකක් අනෙක් ආගම අභිභවා නොයයි.
ප්‍රංශය - කිසිම ආගමක් අවධාරණය නොකරයි. නීති ක්‍රමයෙන් ආගම වෙන් කොට ඇත. ආගමික නිදහස සහතික කර ඇතත්, එය පෞද්ගලික කරුණක් ලෙස ඈත් කොට ඇත.
නෝර්වේ - රාජ්‍ය නායකයා ලුතරන් ක්‍රිස්තියන් ආගමේ කෙනෙක් විය යුතුය.

ග්‍රීසිය, පෝලන්තය, ඩෙන්මාර්කය, ස්වීඩනය, ඔස්ට්‍රියාව යන රටවල ක්‍රිස්තියානි ආගමට විශේෂ ස්ථානයක් හිමිව ඇත. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ සමහර ප්‍රාන්තවල (උදා - මිසිසිපි රාජ්‍ය, උතුරු කැරොලිනා රාජ්‍ය ටෙක්සාස් රාජ්‍ය) දෙවියන් වහන්සේ නො පිළිගන්නා අයෙකුට එම රාජ්‍යවල ධුර දැරීමට නොහැකි වේ. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රජාතන්ත්‍රීය ව්‍යවස්ථාවක, ආගමික නිදහස අයිතිවාසිකමක් ලෙස සහතික කිරීම අවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකා ව්‍යවස්ථාව - 10 ව්‍යවස්ථාව, (බලෙන් ආගමකට බඳවා ගැනීම වැරදි බව)

අන්තර් ජාතික නීතිය හා සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති

ලෝක ජනතාව අතර සුජාත භාවය ලබා ගැනීමට ප්‍රමුඛතම අන්තර්ජාතික නීතිය වූ මූලික මානව අයිසිතිවාසිකම් සෑම ව්‍යවස්ථාවකම පිළිපැදිය යුතුය. ඒ සඳහා විවිධ ව්‍යවස්ථාවල විවිධ ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වී ඇත. අන්තර් ජාතික සම්මුති රාශියක් වේ. මෙම සම්මුති රාජ්‍යයන් විසින් ස්වෙච්ඡාවෙන් පිළිගනු ලබන අතර, එම පිළිගැනීමත් සමග ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ බැඳීමක් ද ඇති කර ගනී.

අන්තර් ජාතික සම්මුති දේශීය නීතිය තුළ ක්‍රියාත්මක වීම

නැගෙනහිර ටිමෝරය - අන්තර් ජාතික ගිවිසුමකට අනුමැතිය හා අපරානුමතිය දීම සමග එය ඒ රටේ නීතිය බවට පත් වේ.

චෙක් සමූහාණ්ඩුව - අන්තර් ජාතික ගිවිසුම් ප්‍රතිපාදන දේශීය නීතියට පටහැනි වුවද එය ක්‍රියාත්මක විය යුතුය.

ජර්මනිය - අන්තර් ජාතික නීතිය දේශීය නීතිය තුළින් ඉහළින් ක්‍රියාත්මක විය යුතු බව. ගිවිසුම් දේශීය නීති ලෙස සැලකෙන අතර, ඒ දෙක අතර ගැටුමකදී අවසානයට පැන වූ නීතිය බලාත්මක වේ.

ද්විත්ව ක්‍රමය (Dualisim)

මෙම ක්‍රමය ප්‍රකාර , අන්තර් ජාතික නීතිය දේශීය නීතියට පනතක් මගින් ඇතුළු කළ යුතුය.

උදා - ශ්‍රී ලංකාව
- 1994 අංක 22 දරන වද හිංසාවට එරෙහි පනත
- 2005 අ 34 දරන ගෘහස්ථ ප්‍රචණ්ඩ පනත
- 2006 - ජිනීවා සම්මුති පනත

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ලක්ෂණ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක තහවුරු කිරීම මගින් ඒවාට නීතිමය බලයක් ද ජනතාවට එම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ගුණාංග දුර්වල වන විට හඳුනා ගැනීමටත් පාලකයන් ඒවා උල්ලංඝනය කරන විට අභියෝග කිරීමටත් හැකියාව ලබා දෙයි.

නීතීඥ නිමල් පුංචිහේවා
අධ්‍යක්ෂ (නීති)
මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව

ASIAN ELECTORAL STAKEHOLDER FORUM IV

ANFREL
Asian Network for Free Elections

ADVANCING ELECTION TRANSPARENCY AND INTEGRITY: PROMOTING AND DEFENDING DEMOCRACY TOGETHER

AUGUST 27 AND 28, 2018
COLOMBO, SRI LANKA

නිදහස් මැතිවරණ සඳහා වන ආසියානු ජාලයේ සිව්වන සමුළුව

නිදහස් මැතිවරණ සඳහා වන ආසියානු ජාලයේ සිව්වන සමුළුව (Asian Electoral Stakeholder Forum) ආසියානු කලාපයේ මැතිවරණ නිරීක්ෂක සංවිධානවල සහභාගීත්වයෙන් සහ ගරු ජනාධිපති මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 2018 අගොස්තු 27 හා 28 දෙදින කොළඹ ගලදාරී හෝටලයේ දී පැවැත්විණි.

2018 වර්ෂයේ මෙම සමුළුව සඳහා සත්කාරකත්වය දැරීමට අවකාශය උදාවීම ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව අත්කර ගත් සුවිශේෂ ජයග්‍රහණයක් වශයෙන් හැඳින්විය හැක. මෙම සමුළුව සඳහා රටවල් 47 ක් නියෝජනය කරමින් නියෝජිතයින් 250 ක් පමණ සහභාගී විය.

මැතිවරණ ක්‍රියාදාමයෙහි නිදහස් සහ සාධාරණ බව ආරක්ෂා කිරීමේ දී එහි පාර්ශ්වකරුවන් වෙත පැවරෙන වගකීම මෙහි දී වෙසෙසින්ම අවධාරණයට ලක් කෙරිණි. තව ද ආසියානු කලාපයේ අනෙකුත් රටවල ප්‍රායෝගික අත්දැකීම් බෙදා හදා ගනිමින් වඩාත් පාරදෘශ්‍ය මැතිවරණ ක්‍රමයක් පවත්වා ගෙන යාම පිළිබඳව මෙහි දී කතිකාවතක් නිර්මාණය විය. සංස්කෘතික හා භූගෝලීය වශයෙන් යම් සාම්‍යත්වයකින් යුතු ප්‍රදේශයක එක් එක් රටවල මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ දී මුහුණපාන අභියෝග මෙම සමුළුවේ දී හඳුනා ගනු ලැබූ අතර, එම අභියෝග ජය ගැනීම සඳහා රටක් වශයෙන් මෙන්ම කලාපීය වශයෙන් සාධනීය පියවර ගැනීමේ වැදගත්කම ද මෙහි දී සාකච්ඡා කෙරිණි.

මෙම සමුළුවෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් "Colombo Pledge" නමින් දිවුරුමකට එළඹිණි. ආසියා මහද්වීපය තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මැතිවරණ ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා සියල්ලන්ගේම කැපවීම සහ දායකත්වය යළි තහවුරු කරනු වස් මෙම දිවුරුම සම්පාදනය කරනු ලැබිණ. එමෙන්ම සර්වජන ඡන්ද බලය ආරක්ෂා කිරීමේ ක්‍රියාදාමය තුළ මතුවන අර්බුද විසඳාලීම සඳහා මැතිවරණ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සක්‍රීය දායකත්වය මෙමඟින් අපේක්ෂා කෙරිණි. 2012 දී අත්සන් තැබූ බැංකොක් ප්‍රකාශනය, 2015 ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මැතිවරණ සම්බන්ධ ඩිලී දර්ශක සහ 2016 බාලි නුවරදී ඇති කර ගත් මැතිවරණ පාරදෘශ්‍යභාවය සම්බන්ධ සම්මුතිය යන ජාත්‍යන්තර මංසලකුණුවල දිගුවක් වශයෙන් මෙය හැඳින්විය හැකි ය.

එමෙන්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සියලු දෙනා විසින් යහපුරුදු පවත්වා ගෙන යාමට උත්සුක විය යුතු බව මෙහිදී සාකච්ඡා විය. සුපිළිපන් හා විශ්වසනීය මැතිවරණ ක්‍රමයක් පවත්වා ගෙන යාමේදී එක්සත් ජාතින්ගේ මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශයේ දැක්වෙන මානව හිමිකම් සුරැකීම සඳහා සියල්ලන්ම ඇප කැප වී කටයුතු කළ යුතු බව ද මෙහිදී අවධාරණය කෙරිණි.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යනු අන්‍යෝන්‍ය සංවාදයෙන් හා ප්‍රතිපෝෂණයෙන් සංවර්ධනය විය යුත්තක් වන හෙයින් මෙම දිවුරුම හරහා ඊට අවශ්‍ය ඉඩ හසර විවර කර දීමට අපේක්ෂිතය. එමෙන්ම මැතිවරණ ක්‍රියාදාමය තුළ විවෘත සමබර හා නිරවද්‍ය තොරතුරු ලබා දීමට කටයුතු කළ යුතු බව මෙහිදී සාකච්ඡාවට බඳුන් විය. මැතිවරණ කාල සීමාවේදී මතු නොව සමස්තයක් වශයෙන් ප්‍රජා දැනුවත්භාවයක් ඇති කරලීම නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණ ක්‍රමයකට අනන්‍ය ලක්ෂණයකි.

මෙහිදී මැතිවරණ නිරීක්ෂණ සංවිධාන සතු වගකීම පිළිබඳව ද ඒ තුළින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ අගයන් ආරක්ෂා කළ හැකි බවද පෙන්වා දෙනු ලැබිණි. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා ඡන්ද බලය සුරැකීමේදී ශක්තිමත් නීති පද්ධතියක් පැවතීම අත්‍යවශ්‍ය බව ඒකමතිකව පිළිගනු ලැබිණි. ඒ අනුව මැතිවරණ වියදම් පාලනය සහ ආසියාතික රටවල් එක්ව ක්‍රියාත්මක විය යුතු බව හඳුනා ගනු ලැබිණි.

එපමණක් නොව සියලු දෙනා ම ඇතුළත් මැතිවරණ ක්‍රමයක් නිර්මාණය කිරීම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ආරක්ෂා කිරීමේදී ගත යුතු මූලික පියවරකි. සර්වජන ඡන්ද බලය හිමි සෑම පුරවැසියෙකුටම නිදහසේ තම ඡන්ද අයිතිය භාවිත කිරීම සඳහා දැනට පවතින නෛතික සහ අනෙකුත් බාධක ඉවත් කළ යුතු ය.

සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල ආසියානු මැතිවරණකරුවන්ගේ සිව් වන සමුළුව මඟින් ප්‍රජාතනත්‍රවාදය හා ඡන්ද බලය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වැදගත් මෙහෙවරක් ඉටු කළ බව පසක් කර ගත හැකිය.

ඩබ්.එම්. ධරණී උපේකා වීරසේකර
සහකාර මැතිවරණ කොමසාරිස් (නීති)

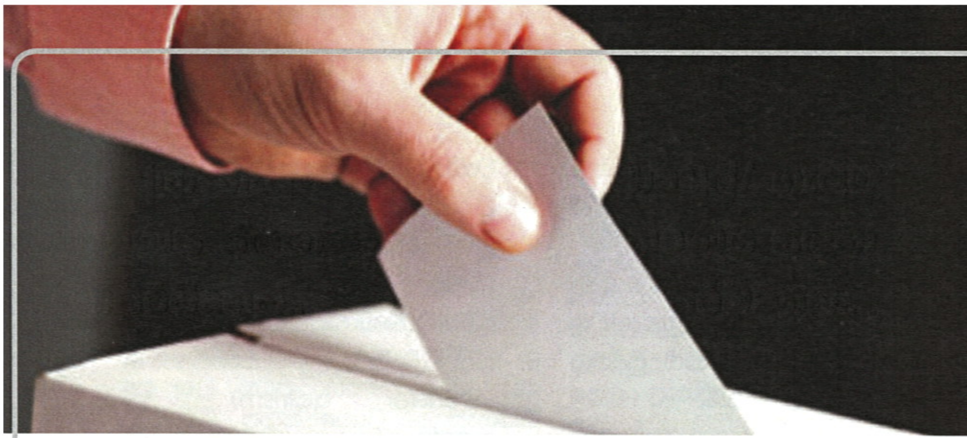

මැතිවරණ ආරවුල්/ ගැටුම් කළමනාකරණය සඳහා පෙරවදනක්....

පුරවැසි සමාජයක් තුළ විවිධත්වය හා බහුත්වය පමණක් නොව සමානාත්මතාව ද පවතින බව යළි යළිත් සාමාන්‍ය ජනතාවට ඒත්තු ගන්වන්නේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අවකාශයක් තුළ වරින් වර පවත්වනු ලබන මැතිවරණ මගිනි. කෙසේ නමුත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ නූතන අඩිතාලම වන "Everyone to count for one and none for more than one" ප්‍රායෝගිකව උරගා බලන සෑම විටම පුද්ගල හා කණ්ඩායම් අනන්‍යතාවන්, බල සීමා හා විශ්වාස එකිනෙක ගැටෙමින් නිදහස් හා සාධාරණව පැවතිය යුතු මැතිවරණ ක්‍රීඩා භූමිය තුළ සමානාත්මතාව සඳහා වන ඒකඟතාවන් දැඩි ලෙස අභියෝගයකට ලක් කරයි. ඒ අනුව විශ්වසනීය මැතිවරණ ප්‍රතිඵලයක් (Credible election result) ලබා ගැනීම වෙනුවෙන් මැතිවරණ ආරවුල් (Election disputes) නිසි පරිදි කළමනාකරණය හා නිරාකරණය සඳහා සුවිශේෂී අවධානයක් යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කාරණයක් වන්නේය. විවිධත්වයන් හා නොඑකඟතාවන් එකිනෙක ගැටීම මැතිවරණ කාලසීමාවට පමණක් සීමා නොවන හෙයින් මැතිවරණ ආශ්‍රිත ආරවුල්/ ගැටුම් නිරාකරණය මැතිවරණ කාලසීමාට පමණක් සීමා නොවූ පූර්ව හා පශ්චාත් මැතිවරණ ආරවුල්/ ගැටුම් ලෙස සමස්ත මැතිවරණ චක්‍රය (Electoral cycle) සඳහා ම වන ස්ථිර සහ සුවිශේෂ ලෙස කැපවුණු (Dedicated) යාන්ත්‍රණයක් හරහා පොදු ප්‍රමිතිගත ක්‍රමවේදයක් (SOPs) මගින් නීත්‍යානුකූලභාවයකින් යුතුව (Legitimate) හා කාලානුරූපීව (Timely) සිදුවිය යුතු කාර්යයක් බව 2016 වසරේ දී සාක් කලාපීය මැතිවරණ කළමනාකරණ ආයතන (EMB's) විසින් ප්‍රකාශයට පත්කළ මැතිවරණ ආරවුල්/ ගැටුම් කළමනාකරණය සඳහා වන කත්මණ්ඩු ප්‍රකාශනයේ දී (Kathmandu Declaration) හි දී හඳුනා ගැණිනි.

පසුගිය අඩසියවසක කාල පරාසය තුළ ලෝකයේ මැතිවරණ ක්‍රමයන්හි ආරවුල් වැඩිම ප්‍රමාණයක් වාර්තා වී ඇත්තේ 1980 හා 1990 යන දශකවල වන අතර, 2000 සහ ඉන්පසුව එළඹෙන දශකයන් වන විට ඒ සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි. කෙසේ නමුත් ලෝකයේ ප්‍රජාතාන්ත්‍රික මැතිවරණ පවත්වනු ලබන අනෙකුත් භූගෝලීය කලාප අතරින් දකුණු ආසියානු කලාපය ඉතා ඉහළම මැතිවරණ ආරවුල්/ ගැටුම් ප්‍රමාණයක් ඇති කලාපය ලෙස ජාත්‍යන්තර මැතිවරණ නිරීක්ෂකයන් විසින් හඳුනාගෙන ඇත. මෙම මැතිවරණ ආශ්‍රිත ගැටුම් ප්‍රධාන කොටම මැතිවරණ නීති උල්ලංඝණය, ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා හා මැතිවරණ ගැටුම් උත්තේජනය කරන්නා වූ සාධක (Conflict stimulational issues) ලෙස ජාත්‍යන්තර වර්ගීකරණයකට ලක් කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ 1981 අංක 1 දරණ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ පනතේ අර්ථ ගැන්වීම් අනුව ඒවා මැතිවරණ වැරදි, දූෂණ ක්‍රියා හා නීති විරෝධී ක්‍රියා ලෙස වර්ගකොට ඇත. 2015 වසරේ අවසන් වරට පැවති පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයේ දී මැතිවරණ නීති උල්ලංඝණය කිරීම් 1,663 හා මැතිවරණ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා 42ක් ලෙස මුළු මැතිවරණ පැමිණිලි 1,705 ජාතික මැතිවරණ පැමිණිලි මධ්‍යස්ථානය විසින් වාර්තා කොට ඇත. එම මධ්‍යස්ථානය විසින් එකී පැමිණිලි පහත දැක්වෙන ආකාරයට වර්ගීකරණය කොට ඇත.

මැතිවරණ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා

i. තර්ජනය කිරීම.
ii. පහරදීම්
iii. ජීවිත හානි
iv. දේපළ හානි
v. වෙඩි තැබීම්
vi. පක්ෂ කාර්යාල/ රැස්වීම්වල සැරසිලිවලට හානි කිරීම් යනාදිය

මැතිවරණ නීති උල්ලංඝණය කිරීම

i. රාජ්‍ය/ පොදු දේපළ අයථා පරිහරණය
ii. රජයේ කාර්යාල, ගොඩනැගිලි, ක්‍රීඩා පිට්ටනි ආදී පොදු ස්ථාන අනිසි අන්දමින් පරිහරණය කිරීම්
iii. රජයේ නිලධාරීන් දේශපාලන කටයුතුවල යෙදීම/ යෙදවීම්
iv. රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික මාධ්‍ය අවභාවිතය.
v. ඡන්දදායකයින් වෙත විවිධ වූ ප්‍රතිලාභ සැලසීම්
vi. නීති විරෝධී අන්දමින් පෝස්ටර්, පුවරු, බැනර් මනාප අංක ආදිය ප්‍රචාරණය කිරීම්.
vii. නීත්‍යානුකූල නොවන රැස්වීම්, උද්ඝෝෂණ, රැළි, පෙළපාලි හා අනවසර පක්ෂ කාර්යාල
viii. මැතිවරණ කාලසීමාව තුළ අවිධිමත්ව හා දේශපාලන බලපෑම් මත පත්කිරීම්, උසස් කිරීම් හා ස්ථාන මාරු කිරීම්.
ix. පුද්ගල හා දේපළ ආරක්ෂාව

x. ප්‍රචාරක කටයුතුවලට කරනු ලබන අනිසි බලපෑම්
xi. තැපැල් ඡන්ද සම්බන්ධ පැමිණිලි

ශ්‍රී ලංකාවේ මෙන්ම අනෙකුත් බොහෝ දකුණු ආසියාතික රටවල ද මැතිවරණ ආරවුල් කළමනාකරණය යනු අධිකරණමය (Judicial) හෝ පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව (Police Department) මගින් විසඳිය යුතු හෝ මැදිහත්කරණය කළ යුතු කාර්යයක් ලෙස පොදු පිළිගැනීමකට ලක් කොට ඇත. කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී ලාංකීය මැතිවරණ කළමනාකරණය තුළ අධිකරණමය නොවන හෝ ඒ හා සුදුසු වෙනත් මැතිවරණ ආරවුල්/ ගැටුම් නිරාකරණ ක්‍රමවේද බොහෝමයක් මේ වනවිටත් ප්‍රශස්ත මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක වේ. ඒවායින් කිහිපයක් වන්නේ,

1. ජාතික මැතිවරණ පැමිණිලි හා විමර්ශන මධ්‍යස්ථානය.
2. මැතිවරණ ආශ්‍රිත පෙත්සම් හා අභියාචනා පැමිණිලි භාරගැනීම්.
3. මැතිවරණ ආශ්‍රිත මූලික මිනිස් අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂා කිරීම සඳහා බලගැන්වූ නීතිරීති.
4. සියළුම පිළිගත් දේශපාලන පක්ෂ නියෝජනය වන නිත්‍ය නියෝජිත කමිටුව
4. මැතිවරණ වැරදි, දඬුවම් හා නීතිය බලාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණය ක්‍රියාත්මක වීම.
5. මාධ්‍ය භාවිතය සඳහා වන නියාමන, රෙගුලාසි හා ජන මාධ්‍ය නිත්‍ය නියෝජිත කමිටුව.
6. මහජන දැනුවත් කිරීම් හා ඡන්දදායකයන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්.
7. මැතිවරණ නිරීක්ෂණ හා පසු විපරම් සඳහා වන ඒකාබද්ධ වැඩසටහන්.
8. නීතිරීති (Regulations), උපමාන (Guide lines), චර්යා ධර්ම (Code of Conducts) හා බලාත්මක ඒකක.
9. මැතිවරණ නිලධාරීන් සඳහා වන උපදෙස් හා මඟ පෙන්වීම්.
10. මැතිවරණ ගැටලු විසඳීම සඳහා වන ක්ෂණිකව බලගැන්වීම සඳහා සකස් කළ තනි පුද්ගල හෝ කුඩා කණ්ඩායම්.

මැතිවරණ ආරවුල් කළමනාකරණය හා නිරාකරණය සඳහා වන ශ්‍රී ලාංකීය මොඩලයක් සඳහා පසුගිය වසර කිහිපය පුරාවට පැවැති මෙම සාකච්ඡාවල මූලික හරයන් ගොඩනැගුණේ, "නොඑකඟතාවන්ට එකඟවීම" සඳහා ආරවුල්කරුවන් එකඟ කරවා ගැනීම, නීතියේ ආධිපත්‍යය තුළ වන සමානාත්මතාව, අධිකරණමය නොවන මැතිවරණ ගැටුම් නිරාකරණ ක්‍රියාවලි විධිමත් කිරීම, අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතීන් හා උගත් පාඩම් පිළිබඳ අවධානය සහ මැතිවරණ ගැටුම් කළමනාකරණය සඳහා වන සුවිශේෂ උපායමාර්ග හා කුසලතා හඳුනාගැනීම යන කරුණුය. එම සාකච්ඡාවල සාරාංශමය යෝජනා ලෙස ඉදිරිපත් වූ අදහස් පහත වේ.

1. මැතිවරණ ආරවුල්/ ගැටුම් කළමනාකරණ (EDR) ඒකකයක් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව යටතේ ස්ථාපිත කිරීම.
2. මැතිවරණ ආරවුල්/ ගැටුම් නිරාකරණය, මැතිවරණ කාල සීමාවට පමණක් සීමා නොකොට සමස්ථ මැතිවරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා ම ආදේශ කිරීම.
3. මැතිවරණ කාල සීමාව සඳහා ක්‍රියාත්මක වන මැතිවරණ ආරවුල් නිරවුල් කිරීම සඳහා බලගැන්වූ කමිටුවක් ඇති කිරීම.
4. මැතිවරණ ආරවුල් විසඳුම් යාන්ත්‍රණය සඳහා වන ප්‍රමිතිගත ක්‍රියා පටිපාටියක් සකස් කිරීම (EDR - SOPs).
5. මැතිවරණ ආරවුල් නිරාකරණය සඳහා වන පුරවැසි සක්‍රියතාව වැඩි කිරීම සඳහා ආරවුල් නිරාකරණය සඳහා බලගැන් වූ බහුකාර්ය රාජ්‍යතාන්ත්‍රික (Multi - track diplomacy) ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දීම.
6. ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය (Gender actrism) හා තරුණ සහභාගීත්වය (Youth participation) සහ තොරතුරු තාක්ෂණය ගැටුම් නිරාකරණ උපකරණ (EDR tools) ලෙස භාවිත කිරීම.
7. මැතිවරණ කාලසීමාව තුළ මැතිවරණ නීති උල්ලංඝණය වැලැක්වීම වෙනුවෙන් නීතිය බලාත්මක කළ හැකි සෙසු සියලුම රාජ්‍ය ආයතන හා ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල හඳුනාගෙන එම ආයතනවල නිලධාරීන් දැනුම්වත් කිරීම හා නීතිය බලාත්මක කරවීම. (උදා:- මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම්)
8. මැතිවරණ නීති උල්ලංඝණය කිරීම අවම කරවීම දිරිගැන්වීම සඳහා වැඩසටහන් හා දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් සකස් කිරීම.
9. මැතිවරණ යාන්ත්‍රණයට සෘජුවම සම්බන්ධ නොවන රාජ්‍ය ආයතන හඳුනාගෙන (සමූපකාර, සංස්ථා) මැතිවරණ නීති සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් දැනුවත් කිරීම.
10. මැතිවරණ ගැටුම් සඳහා වන ගැටුම් සංවේදී දර්ශකයන් (Sensitivity indicators) හඳුනා ගැනීම හා පූර්ව අනතුරු හැඟවීමේ පද්ධතිය (Early Warning System) ස්ථාපිත කිරීම.
11. දැනුම් කළමනාකරණය (Knowledge Management) හා පුනරාවර්තන භාවිතයන් (Reflective Practices) වැනි ක්‍රමවේද හරහා අඛණ්ඩ පර්යේෂණ හා ඇගයීම් සිදු කිරීම.
12. මැතිවරණ පැමිණිලි හා විමර්ශන

යන්ත්‍රණය විධිමත් කිරීම හා සක්‍රීය ලෙස බලගැන්වීම.

13. ලාංකීය මැතිවරණ ගැටුම් කළමනාකරණය සඳහා ම සුවිශේෂ වූ ක්‍රමවේද හඳුනා ගැනීම.

මෙයට අමතරව නිසි පරිදි ස්ථාපිත කරන ලද ගැටුම් නිරාකරණ යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ගැටුම් නිරාකරණ කුසලතා සහිත නිලධාරීන්ගේ අවශ්‍යතාව වැදගත් සාධකයකි. ඒ යටතේ මැතිවරණ කොමිෂන් සභා නිලධාරීන් (Election Officials) මෙන්ම මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවට අයත් නොවන එහෙත් මැතිවරණ කාලසීමාවේ දී කොමිෂන් සභාවට අනුයුක්ත කර ගනු ලබන රාජ්‍ය හා විශ්‍රාමික නිලධාරීන් පූර්වයෙන් හඳුනාගෙන පුහුණු කිරීම කළ යුතු වේ. ඒ යටතේ සම්මුති සාකච්ඡා (Negotiation), මැදිහත්කරණය (Mediation), පහසුකම්කරණය (Facilitation), ගැටුම් විශ්ලේෂණය (Conflict analysis) වැනි විශේෂ කුසලතා පිළිබඳව පුළුල් දැනුමක් එම නිලධාරීන්ට ලබාදිය යුතුය.

අවසාන වශයෙන් එකිනෙක ගැටෙන අනන්‍යතා පෞරුෂයන් හා විශ්වාස මූලික කොට ගත් සමාජ ගැටුම් නිරාකරණය සඳහාම සුවිශේෂ වන සේ ලෝකයේ දැනට භාවිතා වන ගැටුම් නිරාකරණ සහමන්ත්‍රණ (Conflict Resolution Conferencing) වැනි ක්‍රමවේද ශ්‍රී ලංකා මැතිවරණ ගැටුම් කළමනාකරණය වෙනුවෙන් සකස් කිරීමට යෝජිත වැඩපිළිවෙල සඳහා ඇතුළත් කළ හැකිවේ නම් එය මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ නවෝත්පාදනයක් වනු ඇත.

සුරංග රණසිංහ
සහකාර මැතිවරණ කොමසාරිස්
(පාලන)

International Days Relevant to Electoral Process

30 Jan Wednesday
School Day of Non-Violence and Peace

20 Feb Wednesday
World Day of Social Justice

21 Feb Thursday
International Mother Language Day

8 Mar Friday
International Women's Day

21 Mar Thursday
International Day for the Elimination of Racial Discrimination

22 Apr
Monday Earth Day

3 May Friday
World Press Freedom Day

12 May Sunday
Mother's Day

15 May Wednesday
International Day of Families

1 Jun Saturday
Voter's Day

5 Jun Wednesday
World Environment Day

16 Jun Sunday
Father's Day

23 Jun Sunday
Public Service Day

30 Jun Sunday
World Social Media Day

30 Jul Tuesday
International Day of Friendship

9 Aug Friday
International Day of the World's Indigenous Peoples

12 Aug Monday
International Youth Day

15 Sep Sunday
International Day of Democracy

21 Sep Saturday
International Day of Peace

1 Oct Tuesday
International Day of Older Persons

1 Oct Tuesday
World Children's Day

2 Oct Wednesday
International Day of Non-Violence

3 Dec Thursday
World Disability Day

10 Dec Monday
International Anti-Corruption Day

10 Dec Tuesday
Human Rights Day

කැටපත් පවුර

ළමා ලෝකයේ පැතුම

හෙට දින ලොව සුවඳ කරනට පිපුණ	මලයි
මිණි මුතු රන් රිදී කහවණු ඔබට	යටයි
ජය දද බඳින සත් සේනා ඔබව	දිනයි
ලක් මව පුබුදුවන ඉසුරෙහි පැතුම	ඔබයි
ඇති නැති පරතරය ආගම් කුල	වාද
දෙස් පාලනය දන මන කරවන	භේද
දුරලා මෙවන් දැය වනසන පලි	බෝද
පියවර තබනු මැන පතුරා සිහ	නාද
අසරණ කමට යුක්තිය පිටු දකිනු	එපා
දෙදණ නමා අදහම ගරු කරනු	එපා
දෙස බස නසන පා වැර නිති යොදනු	එපා
වාසිය පතා රට දැය මිල කරනු	එපා
යුතුකම හිස නමා ගරු කළ යුත්තේ	ය
නිසි දෙය නිසි කළට ඉටු කළ යුත්තේ	ය
කළ යුතු දෑ නොබා පසු කළ යුත්තේ	ය
අදිටන ඉදිරි පියවර කළ යුත්තේ	ය
නැණ ගුණ දෙකම පාඩමකට	අරගන්න
නොහොඳින් හොඳ දෙයම වෙන් කර	අරගන්න
අවිනය අනීතිය හැම දුරු	කරවන්න
හෙට දින දැයේ බර දැරුමට වෙර	ගන්න
දියතේ ඔබේ හඬ සැමදා රැව්	දේවා
අයිතිය ඔබේ ලැබ නිසි තැන් හිමි	වේවා
බාධක සියලු සිඳ ජය ටැඹ ළං	වේවා
පෙම්බර ළමා ලොව දියතෙහි	බැබළේවා

හේ.මු.ති.දි. හේරත්
ලේකම්,
මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව

Annual Research Symposium 2019

Organized by
Election Commission of Sri Lanka

Theme: Striving for A Nation that Safeguards Universal Franchise

CALL FOR ABSTRACTS

- Abstracts will be collected under the theme of **"Striving for a Nation that Safeguards Universal Franchise".**
- Abstracts can be submitted in English/ Sinhala/ Tamil language.
- One applicant can submit one abstract. Co-authoring is allowed.
- **Common guidelines for the Abstracts**
  - Word limit – Maximum 300 words
  - 5 Key Words in Alphabetical Order
  - Font Size - 12 pt
  - 1.5 Spacing, 1 inch Margin from Left
  - Font style – Times New Roman/ FM Abaya/ Kalaham
  - Reference style – American Psychological Association (APA 6th Edition)
- Forward your abstracts to the email address **arsecsl@elections.gov.lk** along with the duly filled declaration form.
- Selected papers will be published as a journal.

Important Dates

Deadline for submission of abstracts – 15th of March 2019

Notification of acceptance of abstracts – 22nd of April 2019

Deadline for receiving the research papers – 14th of June 2019

Date of Symposium – 1st of August 2019

Venue: Colombo Sri Lanka

REGISTRATION FREE

- For more information visit **www.elections.gov.lk**

උපදේශක මණ්ඩලය
මහින්ද දේශප්‍රිය
ජනාධිපති නීතිඥ නලින් ජේ. අබේසේකර
මහාචාර්ය රත්නජීවන් එච්. හූල්
එච්.එම්.ටී.ඩී. හේරත්
සමන් ශ්‍රී රත්නායක
රසික පීරිස්

සංස්කාරක - චන්න පී. ද සිල්වා
පරිගණක පිටු සැකසුම - අමිල ගමගේ
මුද්‍රණ උපදේශකත්වය - ජගත් චන්ද්‍රලාල් ද සිල්වා, ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය
මුද්‍රණය - රජයේ මුද්‍රණාලය
ප්‍රකාශනය - පර්යේෂණ හා සැලසුම් අංශය, මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව

ඔබගේ අදහස් හා යෝජනා අපට ලියන්න
සංස්කාරක - කතිරයේ බලය
මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව,
මැතිවරණ මහලේකම් කාර්යාලය,
02, සරණ මාවත,
රාජගිරිය,
ශ්‍රී ලංකාව.

(+94)0112868441-42-43
(+94)112868426
info@elections.gov.lk
www.elections.gov.lk
SriLankaElectionCommission
elecomsl
Election Commission of Sri Lanka
Election Commission of Sri Lanka

මෙම සඟරාවේ ලිපිවල සඳහන් කරුණු පිළිබඳව වගකීම ඒ ඒ ලේඛකයා සතු වන අතර, ලිපිවල ඇතුළත් කරුණුවලින් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ හෝ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයන්ගේ හෝ අදහස් ප්‍රකාශ නොවේ.